Ч. 282. Львів, субота дня 23. грудня 1906. (5. січня 1907.) Річник X.

# РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:
цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

## Проґрама угорского правительства.

(×) В Угорщині було здавна звичаєм, що правительство приймаючи новорічні щедрованя всяких корпораций, висловило при сій нагоді свої політичні проґрами. Сим разом бажало коаліцийне міністерство відступити від принятого звичаю, одначе колишній член коалициї бар. Банфі виступив перед своїми виборцями з промовою, котрою приневолив коаліцийне міністерство, виявити свої погляди. Бар. Банфі в різкій промові докоряв коаліцийному міністерству, що коаліция не має вже основи єствованя, що сторонництво независимців творить переважну більшість теперішнього сойму а діставши керму правительства в свої руки, повинно приступити до здійсненя проґрами независимости. Банфі домагав ся також в своїй промові, щоби ті ґрупи коаліциї, що стоять на основі угоди з 1867 р., покинули коаліцию і перейшли на опозицийне становище проти правительства в обороні угоди з 1867 року.

Ся різка промова бар. Банфіого звернена головним вістрєм проти міністра-президента і проти независимців, приневолила правительство залишити мовчанє і новорічні промови Векерлього і Кошута були властиво лише відповідями на промову Банфіого. Обидва міністри запевняли, що коаліцийні сторонництва приняли на себе задачу, привернути конституцию і останудь вірними сій постанові. Кошут звернув увагу на суперечність, в яку попав Банфі, домагаючись з одного боку виконаня проґрами независимости, а з другого оборони угоди з 1867 р.

Міністер-президент Векерле боронив ся проти доказу, начеб правительство занедбувало виконанє своїх зобовязань і проволікало справу виборчої реформи, а з другого боку приймало на себе підвисшенє контиґенту рекрутів. Векерле заперечив сему твердженю що до помноженя контиґенту рекрутів, а при сій нагоді зложив многоважну заяву, що правитество ще протягом 1907 р. в зимовій сесиї внесе в соймі предлогу про виборчу реформу на основі загального права виборчого. Доси бо все були вісти, що правительство занимає ся збиранєм материялів потрібних для начерку виборчого закона, одначе з тих приготовлень не можна було мати певности, чи оно дійсно приступить до реформи. Одначе переведенє виборчої реформи в Австриї приневолило очевидно й угорске правительство, щоби оно подумало на правду про здійсненє сеї точки своєї проґрами. Вплив сеї події в Австриї на угорскі відносини проявив ся також і в угорскім дневникарстві. Досить згадати, що ще недавно Pester Lloyd в просторій статї домагав ся з усякою рішучостю виборчої реформи в Угорщині.

Правда, що можна мати великі сумніви що до якости сеї виборчої реформи, яку переведе коаліцийне правительство зложене в значній части з верховладних мадярских вельмож, одначе якаб не була ся реформа, наколи лише вийде в житє загальне право виборче, то вже се одно буде важним проломом до сеї мадярскої оліґархії і запорукою, що перегодом таки немадярскі народности в Угорщині дійдуть до більшого значіня і впливу і усунуть верховладу мадярских вельмож. Тоді можна сподівати ся, що й так тяжко пригноблене руске населенє в Угорщині видобуде ся з дотеперішньої темряви і занедбаня.

## Борис Грінченко.

*(З нагоди 25-літного ювілею єго діяльности).*

Київ обходить 25-літний ювілей найплідиїйшого сучасного письменника в російскій Україні. Значінє єго для розвою української літератури взагалі, а в особенности для піддержаня літературної звязи з галицкою Україною є величезне, бо Борис Грінченко відбув у нас свій літерацкий дебют і через весь час своєї літерацкої діяльности засилював галицкі видавництва своїми творами. З нагоди відбутого в Київі ювілейного концерту подає »Рада« ось який короткий опис єго діяльности:

1881. року в галицкому журналі »Сьвіт« зявились поезиї, підписані іменем Б. Грінченка. Потім почали зявлятись і по инших часописях у Галичині, і у нас в Росиї по збірниках та окремими брошурами твори з підписом В. Чайченка,

## Козацькі звичаї на Кавказї.

(Сватанє в Бекешівскій станиці, баталпатинького відділу, кубаньскої области.)

(Дальше).

При співаню остатної пісні молода справді плаче. По якімсь часї, як молоді посідають, дружко кричить: »Сват! Сваха! чи нема »маршалок«, пократь молодого князя з княгинею?« Під сватами розуміють ся родичі молодої. Они відповідають, що єсть, але жадають окупу, а то не дадуть покривати. Тоді дружко зачинає даровувати родови молодої колачики: »Сват! Сваха! Розпросіть ся з родом, з племенем, чи до всїх подарок дійшов?« Єму відповідають, що ні і він знов подає єще колачики і знов кричить попередну фразу. Се повторює ся так довго, доки всїм своякам не дістане ся по колачикови. Після сего дружко кричить: »Подать маршалок!« До стола підходить піддружний з коровaєм на голові, покритий хусткою. Підчас сего дружки співають:

Чи бачиш ти, діво,
Що несуть твоє діло:
Біле покривало,
Вічне завивало?

При співаню сеї пісні за столом на покутю стають дві молоді, замужні жінки, одна з них своячка молодого, а друга своячка молодої. Сї дві женщини називають ся свашками і маршалками. Ставувши на покутє, свашки знимають з голови молодої вінець і заплітають єї волосє в дві коси по бабськи; молода плаче і противить ся. Дружки співають:

А на горі жито,
Під горою просо,
Чи не жаль тобі, діво,
Своєї коси?

Після сего свашки беруть хустку за кінці, накладають на себе шапки, одна — молодого, друга — старшого боярина і зачинають віяти над головами молодих хусткою, приспівуючи пісню:

Покривалочка плаче,
Покрити ся хоче,
Як тон да тонесенько,
Як біл да білесенько,
Не так накриває ся,
Як поцілувать ся.

По тім свашки мінають ся шапками, цїлують ся, а дружки співають пісню:

Як би ми хотіли,
Ми б так нарядили,
З собой посадили.

Потім свашки знов зачинають віяти хусткою і співають пісню:

Ів. Перекотиполе, Ін. Вільхівского, П. Вартового, і чим далі, то все частійше й частійше. У всіх тих творах була одна спільна риса: надзвичайний для тих часів бадьорий і впевнений в собі тон, який сьвідчив про те, що молодий автор, який виступав під усіма тими псевдонімами, розпочинає ґрунтовну орґанічну роботу, з тою розважністю й спокоєм, що показують глибоку віру в свою ідею, непохитну певність того, що правда, втілена в тій ідеї кінець кінців переможе й запанує над неправдою. Якуж ідею проповідував й провадив у своїх писанях молодий діяч, яка була громадска вага тих ідей і тих писань, яке було їх місце серед праць инших українських діячів? Щоб яснійше все се зважити, треба трохи нагадати, що виявляло з себе українське громадяньство на початку 80 років, яка політична атмосфера наповняла тоді повітре громадского житя, в якій довелось працювати тим, в кому ще живі були віра і сумлінє, хто не міг байдужно дивитись на перевагу неправди в рідному краї. 80-ті роки се початок тої гнетючої реакциї, яка нависла над Росиєю і так фатально задержала її культурний поступ. Коли загальна реакция була тяжка для российского громадяньства, всеж порівнюючи, досить міцного й зорґанізованого, то тим безмірно тяжша була вона для молодого українського громадяньства й українського народу. Формулу »Не было, нѣт и бит не может малороссійскаго языка«, а значить і українськоі нациї, яко живого самоубитнього орґанізму, було переведено в жите з повною послідовністю: Закон 1876. року мав викреслити Українців із списка живих наций, культурна українська робота була підтята в корінi, можливість взагалі якої-небудь громадскої й політичної діяльности на користь рідному краєви — знищена в основі, і що до сієї самої діяльности в громадяньстві запанувало розчароване; ніхто, здавало ся, не вірив, що український народ ще можна воскресити яко нацию до нового житя. Далекий голос Драгоманова, одинокого тоді українського політичного борця, який не склав ще зброї, слабо долітав до рідного краю, і в супереч усьому тому, що він проповідував, політичне жите завмерло і в українському громадяньстві запанував дух т. званої »неполітичної культури«, яка майже вся зводилась на кабінетні досліди над минувшістю України і над тим з її сучасного житя, що було найбільш далеким від насущних потреб народу. І тільки невеличка купка людий заховала віру в те, що ніяка сліпа сила не може перевернути природний хід розвою наций і живцем поховати великий народ, віднявши у него найцінніїйший скарб — духовну культуру й перекрутивши єго душу на чужий лад. До тої купки належав Грінченко, який виступив на арену громадскої роботи в ті сумні часи. Молодий народний учитель, він бачив дуже добре, чого бракує українському народови, що спинює єго культурний розвій, який єдине міг привести єго до громадскої сьвідомости, до розуміня того, що доля єго лежить у єгож власних руках. Школа й просьвіта, — сеї могутної культурної зброї український народ було позбавлено, і боротьбі за те, щоб привернути єму ту зброю, Грінченко присьвятив свої сили. Кольосальна потуга российского державного механізму мала в своїх руках усі засоби, щоб вдержати український народ у тому зачарованому колі неволі й тьми і роздавити того сьміливого, хтоб поважив ся розбити те коло. Виступити на поле культурної боротьби, значило — стати на героїчний поєдинок. Грінченко ступив на той тяжкий шлях довгого поєдинку. Тяжке лихоліте, яке пригноблювало других, єму додавало лише енерґії й ще більше спонукувало до праці:

»Не тоді нам у полі до бою ставать.
Як вже сонце і сяє і гріє,
І як співи пташині в повітрі летять,
Усміхають ся сни золотії.
Не тоді! Не тоді! як лютують вітри,
І скрізь ніч, всюди хмари похмурі, —
Ти тоді уставай, свою зброю бери
І борись серед темряви й бурі«.

І на сьому посту вартового просьвічення українського народу стоїть Грінченко й досі, виносячи на собі всі непогоди й бурі нашого громадского житя. 25 років працює він, і колиб підвести суму того, що їм зроблено за сей час, то побачимо велику силу цінної й ріжносторонної праці. Поет-художник і практичний громадский робітник; драматурґ і публіцист; учений дослідувач духовних скарбів українського народу та єго минувшости і популяризатор та видавець народної літератури. Колиб підвести біблїоґрафічний рахунок усьому тому, що вийшло зпід єго пера за четверть-віковий період, то вийшов би показний том, як би зібрати усе надруковане ним, вийшлаб бібліотека.

У передмові до останного збірника своїх поезий Грінченко говорить: »Я ніколи не належав до тих поетів, що ввесь свій час зможуть віддавати пісні. На поезию завсігди я мав тільки короткі хвилини, вільні від праці... Моя пісня — то мій робітницкий одпочинок і моя робітницка молитва — надія«. В сих словах глибока правда. Грінченко не належить до тих поетів, які віддають ся поетичній творчости всією істотою, які вкладають в неї всю свою душу, не лишаючи місця для творчости на иншому полі духовної діяльности. Але коли вважати поезию Грінченка тільки робітницким співом, то се буде гимн праці, велитенській спасенній праці, яка одна тільки зможе вторувати й зрівняти »правді путь« та вивести нас на волю, і на яку сам автор вложив стільки сил. Се могутний боєвий пеан, який може вирватись з грудий тільки того, хто сам працював багато й невтомно. Поет сьміливо може казати за себе:

„...Я за плугом ніколи не спав.
Що робив, те робив я до краю
І всю силу, що мав я і маю,
На роботу невпинную клав.
На тім полі каміня було,
Поле все буряном поросло,
Зупиняв ся мій плуг на тім полі,
Та не кидав робить я ніколи,
А гострив свій леміш, чересло“...

(Конець буде).

## Спільні делеґациї.

На засідане австрийскої делеґациї, яке відбуло ся вчера по полудни в Бу-

---

А як ми схотіли,
Так і нарядили:
З книша паляницю,
З дівчини молодицю.

Учувши сю пісню, дружки удають, що розсердили ся і заставляють старшу дружку відповісти свашкам на сю пісню. Она не годить ся на се і дружки, розгнівавшись на неї, починають насьмівати ся в піснях з неї, з дружка і старшого боярина:

Старша дружка ласа
Нахватала мяса,
За стіл захиляєть ся,
Мясом запихаєть ся.

Старший боярин краще,
На нім жупан мрящій,
Проміж тими рясицями
Сидять воші копицями;
Треба старшу послати
Вошей обібрати.

Казали люди: зять богач,
Казали люди: коні є;
А вони шли пішки,
Несли свашку в мішку,
Сьвітилку в торбині,
Щоб не ззїли звині,
А дружка — в холоші,
Щоб не ззїли воші.

Од стола до порога
Утоптана дорога,
Бояри топтали,
Да брагу хлиптали,
Старший обхлиптав ся,
В помиях остав ся.

Сьвітилочка, як шпильочка при [стіні;
На їй сорочка не їй;
Пришла сусідка, товкає:
»Скидай сорочку: смеркає«!

Підчас того свашки докінчують обряд покриваня і виходять ізза стола. Дружко бере коровай в руки і вирізує ножом середину коровая з долішної сторони. Вирізану часть, стіжкової форми, віддає він новобранцям, а відтак розрізує коровай через половину. Одну половину віддає родичам молодої, а другу крає на малі кусники і дає решті присутних. Дружки співають:

Дружко коровай крає,
Семеро дітей має;
Да всі з кошелями,
Ввесь коровай забрали.

Дружки дружка били,
Кишками травили:
»Киси, киси, моя кишечка,
Тобі, дружко, нема шишечки;
Тобі, дружко, да не дружкувати;
Тобі, дружко, да свиней пасти
З великою да ломакою,
З чорною да собакою.

(Конець буде).

дапешті, дел. Доберніґ перед приступленєм до дневного порядку заінтерпелював президента, чому друки запрошень делеґатів на делеґацийний обід є угорскі? Президент Лобковіц відповів, що вже звернув на се увагу, і зробив відповідні кроки, щоби се усунути. Відтак міністер війни ґен. Шенайх повідомлює делеґацию, що правительства обох держав згодили ся на проєкт закона про забезпеченє вдів і сиріт по військових.

З дневного порядку дел. Кляй-Мартініц яко справоздавець буджетової комісиї предложив буджет військової ординациї, вказуючи на єго велику ощадність, а дальше порушив квестию економічної самостійности Угорщини, яку заповів угорский міністер торговлї і перестерігав перед небезпечностями сего кроку.

В ґенеральній дискусиї над предложеним буджетом дел. Делюґан домагав ся амнестиї для понисовиѣ, що виїхали до Америки; дел. Екснер обговорював справу уділу дрібного промислу при військових доставах; дел. Мадейский порушив справу релїґії в армії і висказав подяку зарядови, що завів науку релїґії для вихованців військових шкіл у рідній мові, при тім зробив алюзию і до прускских відносин; дел. Штайн полемізує пристрасно з Мадейским, закидуючи єму вмішуванє до справ чужої держави і заявляючи, що такий народ, як польский, який не вміє влучити ся до держави, повинен стати винищеним! Сей виступ дел. Штайна викликав зовсїм противний висдїд, бо дав притоку до польскої дискусиї в делеґациях. Дел. Шенборн полемізує зі Штайном, побиваючи єго власними єго неконсеквенциями, а пос. Дулємба по подяцї передбесїдникови і австрийскому правительству, звеличав культурну борбу познаньских Поляків в обороні своєї народности.

По промовах дд Доберніґа і Бернрайтера усталено дневний порядок на слїдуючі засїданя і перервано на тім наради.

## Просимо відновити передплату.

# Новинки.

— **Календар.** В с у б о т у: руско-кат. 10 муч. в Криті; римо-кат. Емілії. — В н е д ї л ю: руско-кат. *Навеч. Рожд.* Анас.; римо-кат. *Трех Королів.*

— **Краєвий Комітет виконний учительства народного в Галичині** відбув дня 27. грудня м. р. пяте з ряду засїданє при співучасти всїх майже членів. Нарадам проводили: п. І. Солєский зі Львова і Ст. Новак з Кракова. З повзятих ухвал подає Президия до відома загалу учительства слїдуючі: 1) Ухвалено завізвати всї повіти, в яких доси віча учительскі ще не відбули ся, аби безпроволочно зорґанізували повітові Комітети і устроїли віча по директиві Краєв. Комітету виконного учительского, яку були подали по попередних засїданях, найдальше до кінця січня. 2) Пригадує ся, що на вічах повітових мають ухвалену резолюцию підписати всї учасники, а Комітет повітовий має надіслати єї безпроволочно краєвому комітетови виконному у Львові. — Комітети повітові, котрі вже устроювали віча а доси резолюциї не надіслали, мають безпроволочно єї надістати. — Належить також подати двох мужів довіря з каждого повіта, з котрими краєвий комітет міг би спорозумівати в дальшій дїяльности. 3) Комітет взиває всїх членів народного учительства, щоби присилали вкладки по 1 К на кошт устроєня віча і инші потреби орґанізацийні — Гроші посилає ся: Тов. Взаїмна Поміч учителів ул. Сикстуска ч. 47 або Kraj. Tow. Zaliczkowe nauczycielskie ul. Frydrychów l. 5 we Lwowie. 4. Замовленєм осібних поїздів для учасників віча мають заняти ся комітети повітові — а то сусїдуючі з собою повіти мають се виконати за взаїмним порозумінєм.

— **Вісти з Руского Товариства педаґоґічного.** В р. 1906. відзивало ся з кругів учительства богато голосів за тим, щоби „Учителя“ переміняти з двотижневника на тижневник. Але тов-о поки що постановило не робити ніяких змін, полишаючи редакцию дотеперішному комітетови. Від нового року буде підписувати „Учителя“ др. Іван Копач, професор рускої ґімназиї у Львові, яко одвічальний редактор, а редакцию „Дзвінка“ зволила обняти та сама приятелька молодежи, що вже кілька літ тому з незвичайним поводженєм сю нашу одиноку часопись дїточу редаґувала. — Сьвято 25-лїтного ювілею єствованя товариства, яке припадало вже на р. 1906, порішено обходити в р. 1907. підчас латиньских зелених сьвят і злучити єго зі звичайними щорічними загал. зборами тов-а, котрі через те будуть трохи відсунені. Звичайно відбували ся они в часї малих вакаций. З нагоди надходячих Рідзвяних сьвят складає виділ тов-а усїм своїм Жертводавцям щиросердечну подяку за підмоги в хосен товариства, як також і тим всїм людям, що чинили товариству моральні прислуги, та засилає їм щирі бажаня сьвят. Мир і благоволенє тим усїм, що причиняють ся до прогнаня з посеред народу чорної тьми, простелюючи дорогу ясному сонцю правди і осьвіти! — По причині зміни редакциї „Дзвінка“ перше число „Дзвінка“ за р. 1907. вийде аж по Рідзвяних сьвятах. Тов-о просить Вп. Земляків звернути пильнїйшу ласкаву увагу на сю одиноку нашу часопись для молодежи і передплачувати єї в більшій скількости, ніж до тепер, тим більше, що нова редакция постарає ся відповісти всїм вимогам, які ставить суспільність до сего рода часописи. — В виду численних запитів, що дїє ся з виданєм букваря для безграмотних, подаємо до відомости, що виділ „Просьвіти“ передав одному членови виділу Рус. Тов. педаґ. манускрипт такого букваря до оцінки. — *Виділ.*

— **Тов. „Жіноча Громада“ в Бережанах** устроює в недїлю дня 13. с. м. на закінченє старого року вечерницї з танцями. Забавову часть випередить вистава новорічного образка Віри Лебедової „Під нову зорю“ та продукциї мішаного хору „Бережаньского Бояна“. Буфет у власнім зарядї. Вступ на вечерницї від особи 1 К, родинний білет 4 К.

— **Доповняючий вибір** соймового посла із сельских громад Старосамбірщини, який відбуде ся в сїм місяци, спонукав тамошних Русинів по довгій тишині, пробудити ся до роботи. В останних днях відбули ся два довірочні збори, на яких поставлено кандидатуру о Івана Яворского, пароха із Стрільбич.

— **Вістки із росийскої України.** З нагоди концерту в честь 25-лїтного ювілею письменьскої працї д. Бориса Грінченка, що мав бути в середу, помістила київска „Рада“ портрет ювілята, а в рубрицї новинок зазначує та часопись: „Сегодня має відбутись в народній авдіторії третий музично-вокальний і лїтературний вечір для вшанованя 25-лїтного ювілею лїтературної дїяльности Б. Д. Грінченка. Кромі осіб, що виступали у перших двох концертах »Просьвіти«, на сей раз возьмуть участь участь також і нові артистичні сили. В проґрамі »вечера« стоять дуже цїкаві точки. Прочитає ся також реферат про дїяльність д. Грінченка. Ювілятови надіслано багато привітів з ріжних кутків України, але читати їх на сїм „вечері“ не будуть.

Більш урочисте витанє Б. Д. Грінченка відкладає ся на пізнїйше. (Наша редакция вислала також привітну телєґраму на ювілей д. Грінченка. — Ред. Русл.).

В харківскім унїверситетї на останних зборах історично-фільольоґічного факультету постановлено просити міністерство, щоби заведено в харківскім унїверситетї дві украïнскі катедри: української історії та української лїтератури. Принціпіяльно унїверситет висловив ся, щоби читано лекциї на сих катедрах мовою україньскою. Колиж не знайде ся таких лекторів, які знати муть україньску мову, то лекциї читатимуть ся мовою московскою.

— **Відлига.** По крепких морозах, які доходили до —19° Ц, та по сніжних заметілях настала відлига а температура піднесла ся аж до +4° Ц. Снїги тóплять ся очивидячки. Передовсїм у Львові відлига дає ся відчувати, бо на місце великих куп снїгу творять ся калужі болота. Для львівского маґістрату є се дїйсна благодать, бо очищенє улиць зі снїгу коштувало би було около 50 тисяч корон. За те публика мусить тепер бродити по болотї та уважати, аби яка лявіна снїгу не злетїла з даху каменицї на голову. Вчера і нинї падає у Львові дощ зі снїгом.

— **Печатна похибка** вкрала ся у вчерашнім числї в новинцї про Холмску Русь, де пропущено кілька слів, не зміняючих впрочім сути справи. Належить вставити по словах »ріка Вепер доплив« В и с л и на п і в н і ч в і д »Сяну«.

— **Дрібні вісти.** У Львові застрілив ся вчера в нервовім станї підполковник 80. ч. п. Кароль ф. Коссеґ. — Бурмистр Бродів др. Ріттель зрезиґнував із свого становища.

— **Репертуар міского театру у Львові.**

В пятницю: „Ми“ Креховецкото.

В суботу попол.: »Орлеяньска дівиця; вечер: »Фавст« опера.

**Други Соколи і Сокілки! Памятайте, що львівский „Сокіл“ збирає жертви на будову свого дому.**

## Посмертні † оповістки.

— **О. Матей Бариляк**, парох в Смільні коло Бродів, упокоїв ся дня 2. с. м. в 75. році житя, а в 45. р. сьвященьства. В. є. п.!

## Наука, штука, лїтература.

— **„Фавст“ на нашій сценї.** Дирекция руского народного театру подає до відома, що небавом появить ся на нашій сценї опера в 5 діях а 6 відслонах „Фавст“. До сеї опери постарала ся дирекция о цїлком нові декорациї, ґардеробу і реквізити. Дальшими новинками, які виставить театр, будуть: **Лихолїтте**, Хоткевича, драма написана на тлї революцийних подій в Росиї (одержала на послїднім конкурсї краєвого виділу першу премію), „**Вона**“ Осиповича, драма нагороджена також премією на конкурсї, „**Назар Стодоля**“, образ в 3 діях зі співами і танцями Т. Шевченка, „**Надія**“ Гаєрмана, славнозвісна штука з житя рибаків, „**Вишневий сад**“ комедия А. Чехова і „**Рідзвяна Ніч**“ опера в 5 діях М. Лисенка.

— *Я. Ярославенко.* **Марш Соколів**, фортепянова композиция на чотири руки. Наклад »Української Накладнї« (Львів, Вроновска 8). Цїна 80 с. Набувати можна у всїх книгарнях у Львові і на провінциї. Ся композиция Я. Ярославенка розійшла ся із усіх наших музичних композиций мабуть найширше. Доси вийшли такі видання „Маршу Соколів“: На фортепян, хор в супроводї фортепяну, на переписних листках на 1 голос, II наклад на фортепян і на фортепян на чотири руки. Послїдний випуск сокільского маршу, як і всї виданництва »Укр. Накладнї« відзначає ся елеґантною вінєтою і чистим друком, бо виконано єго в Липску. Наші пянїстки і пянїсти приймуть певно з вдоволенєм сю вістку про новий наклад сокільского маршу на фортепян, а низька цїна позволить кождому заосмотрити ся у сей випуск »Укр. Накладнї«.

— **Запорожець.** Календар для народа на рік 1907. Коломия 1906. Печатано у М. Білоуса

і І. Мізевича в Коломиї, накладом дра К. Трильовского. Стор. 226, 16-ки. Ціна 70 с (оправл. 90 с). — Є се січовий календар, в якім крім календарскої части містять ся поради, як закладати „Січи" і як їх вести. Крім того в кількох статях автор радить, як поступати при виборах, як орґанізувати радикальну партию, та подає також кілька аґітацийних новельок. Календар окрашений кількома ілюстрациями з житя „Січий".

## Телеґрами

*з дня 4. січня 1907.*

**Ріо де Жанейро.** Президентови Бразилії позволив конґрес уживати 7-міліонового кредиту до кольонізованя краю. В тій цїли бразилїйске правительство має заключити умови з перевозовими фірмами і т. п. консорциями. (Знова може вибухнути в Галичині еміґрацийна горячка, бо в краю появить ся сила еміґр. наганячів, аби вербувати людий до Бразилії. — Прим. Ред.).

**Париж.** З Танґеру доносять, що Райзулі приготовляє ся до опору а для доповненя своїх засобів поживи ограбив склади збіжа якогось Француза.

## Материяли до национально-політичного і культурного житя Русинів.

**Листи Данила Танячкевича до Ол. Барвіньского.**

(Дальше).

Хочу Вамъ двигнутись, хочу другимъ підпомочи.

Якже заводить у школи письмо наше? — Се забійство братіку — забійство!

До нічого не привикне чоловікъ хутнїще якъ до нездалої праці — до шлендриянізму.

А нехай би пустились разъ на ту дорогу — такъ гляди, що дуже довго-бъ ми не викурувались — Но ми-бъ пішли на дорогу політики — а се хвороба якъ часами то смерть!

Єсть тимъ прихильнїйше се та те, — але користуватись іми повинен той, хто сам собою, своєю силою має вже право того ждати и иншого часу?

Той світъ що чудно видніє передъ очима закордонцівъ — намъ ледве мріє. — Голову и серце одродити разомъ — правду свою признати не устами, пізнати ії у глибині душі!

Дві роботі одъ разу: у безлюдній Галичині ставати людьми, и Украінцями — братіку — на такий »сіонъ народнёго світла« піддвигатись — се праця мовлявъ, титинська — се потребує катастрофи великої у чоловіці єдному — а кількож праці валить се у товариство?

Ви кажете, що я більш розумію красу ріднёго слова, нашу поезію — нашу історию — від кого другого?

Братіки, я дуже мало що меншъ відъ Васъ ії розумію, — а розуміти, а почути разъ ії у моій души, якъ хочетця якъ невимовно хочетця!

Слухай мій братіку єдиний! Читаю у Правді листъ Грабовського — а самъ себе питаюсь: а ну обороняй Кулішеву Чорну раду, щобъ не здаватись на осліпъ на судъ Грабовського? и відповіді душа не дає.

Задумаю розібрати Тараса а душа мені щебече: це такъ якъ Згарський учинивъ — Братіку — смішна робота!

Я вже страхъ нехочу такої никлоі писанини!

Се не всує намъ давъ дорогий Білозерський Жисть (жизнь— нехай вибачить не по нашому — тілько жисть) Куліша. · · Не знаю, чи все усі тілька изъ сего повчувались, якъ я. Міркую, отъ чоловіка — а я ні чверть чоловіка побічъ сего невміраки!

26. номеръ Правди — хочъ озолоти!

А у ёму таки поезія, якъ моі думи[1]) запаскудили нею сей нумеръ пречистий на пречудо гарний! Отъ бачишъ — що за людей являє сей галицький світъ — ажъ жаль такого ймя якъ Морозенко, Наумъ Шрамъ! на такі нісенитниці! Скажи-жъ мені, що за смілість критикувати нашихъ Москвофилів? Не можуть вони одрубати: А що-жъ ви мудрагелі утнули — чимъ ви чваните ся — що списано, та на Украіні — та не у Галичині на Буковині, таки не у Галичині!

Правда! ой! правда! ми крикунами тільки були крикунами, — пуста лоґомахія у насъ водилась! А праці усяке лякалось!

А то треба праці — треба ії та тяжкої праці!

Правда, що ми упились чаромъ украінскої поезії — сами сего не знаючи, але часъ вже великий, щобъ протверезитись! И здорову мисль и тверезу пустити у світъ.

Чую се таку потребу — братіку, але якъ воно тяжко принятись! Послухай: у мене нема Тараса навіть на стіні, за ніщо купити — ні Куліша, иншого доримови(?) не украінська моя — булабъ хата! А моя библіотека — маю я хочъ потрібні книжки изъ нашоі словесности? — Ні! А зъ чужоі вже й не кажи!

Чи Ти, братіку міркуєшъ, що того що Ти мені виславъ — вже стане на яку маленьку працю? — Ні!

Чимъ же се заступити! — Треба мені хочъ 6 людей ві Львові, котрі зі мною хтіли-бъ працювати, щобъ я мавъ на жаданнє хочъ переписи, хочъ витяги потрібні. Такъ братіку, треба поділитись изъ працею. Частъ критики естетичнёі — на себе беру, а усе що йде підъ рядокъ поезії — се нехай остає при мені. Справляти мусь жваво коло того — та потребую людей — такъ щобъ вони зі мною а я іхъ поміччю виробляв́ся. Се була-бъ школа для іхъ и для мене!

Міркуєшъ, що Кремеромъ[1]) и Новосельськимъ[2]) я вспокоівся, ні одинъ — ні другий мене не вдовольнили! А ні піддали мені доволі материялу, щобъ написати для насъ що путнє. — Але одинъ и другий зказали мені, кілько се праці стоітъ тримати судъ письменський! Отъ въ Поляківъ одразу маю суди. — Крем. Нов и одробину Грабовського — яка-жъ ріжниця одного відъ другого — а шматъ наговорив котрий, що хзоже изъ пашою правдою! — Дуже одробину невеличку.

А усе у мене неодмінно стоітъ: я мушу працювати, я буду працювати! — Хочъ до библіотечки якої небудь далека мені дорога — але тимъ способомъ можна мені сю потребу, якъ казавъ я заспокоювати!

На твоє спокойство Тобі скажу: що не причинюсь рідній справі якимъ спотикачемъ — и життя въ мене и щастя не буде въ мене!

До того-жъ у попівстві виробитись хочу — проповіді перша річ — и книжочки для народу такої грясті.

Ще разъ обявлю тобі мою думку про Читанку. — Не осудъ Галицької писанини на теперъ — але що иншого ми потребуємо!

Намъ треба подати чудні взорці нашої поезії — якъ се зробивъ Полякъ Cegiels-кий, у своій Nauka Poezyi. — Такої намъ книжки треба — (якъ москвофили міркували) зъ митологією.

(Конець буде).

[1]) Наума Шрама. *Ред. Русл.*

[1]) Listy. [2]) Lud ukraiński.

— **Скарбник львівского „Сокола"** має на продаж білєти до фризиєра по низьких цінах. Провізия з білєтів призначена на дохід „Сокола".

### Рухові вправи в львівскім Соколі.

Члени: Понеділок, середа, пятниця від 7—8.
Члениці: Второк, четвер, субота від 4—5.
Хлопчики: Понеділок, середа, пятниця від 5—6.
Місячна оплата одна корона.
**Приходіть і вправляйте!**



### Рух зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-европейского часу.

**До Львова на дворець головний приходять:**

| | |
|---|---|
| З Іцкан | **12·20***, 6·10, **1·40** 5·45, 9·05* |
| „ Кракова | **2·31***, 5·50*, 8·45, **1·30**, 5·25, **8·40** 9·30* |
| „ Підволочиск | 7·20, 11·45, **2·20**, 5·50, 10·30* |
| „ Лавочного | 7·29, 11·50, 10·50* |
| „ Рави рускої | 7·50, 4·50 |
| „ Станиславова | 8·05 |
| „ Самбора | 8·15, 1·50, 9·20* |
| „ Яворова | 8·18, 4·37 |
| „ Коломиї | 10·05 |
| „ Ряшева | 10·35 |

**На Підзамче.**

| | |
|---|---|
| „ Підволочиск | 7·05, 11·30, **2·08**, 5·35, 10·16* |

**Зі Львова з головного двірця відходять:**

| | |
|---|---|
| До Кракова | **12·45***, 1·—*, **2·45**, 6·35* 10·05* |
| „ Іцкан | **2·51***, 6·15, 9·20, **2·40**, 10.40* |
| „ Підволочиск | 6·20, 10·55, **2·21**, 6·15*, 9·50* |
| [illegible] | [illegible] |
| „ Лавочного | 7·30, 2·30 6·25* |
| „ Самбора | 8·55, 4·15, 10·51 |
| „ Станиславова | 9·10* |
| „ Белзця | 10·45 |
| „ Ряшева | 4·05 |
| „ Коломиї | 3·30 |
| „ Рави рускої | 7·25*, 11·35* |
| „ Стрия | 11·10* |

**З Підзамча:**

| | |
|---|---|
| „ Підволочиск | 6·32, 11·07, **2·32**, 6·27*, 10·02*. |

**Примітка.** Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є назначені зьвіздкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 мінут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цїлий день в міскім бюрі ц. к. державних зелїзниць, пасаж Гавмана ч. 9.



Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.